

Актуелна епидемиолошка ситуација у вези са HIV инфекцијом у Републици Србији крајем 2025. године

Према подацима Института за јавно здравље Србије „Др Милан Јовановић Батут” од 1984. до краја 2025. године у Републици Србији су регистроване 5134 особе инфициране HIV-ом, од којих је 2299 особа оболело од AIDS-а (45% свих регистрованих HIV позитивних особа). У истом периоду 1237 особа је умрло од AIDS-а (54% свих особа оболелих од AIDS-а, односно 24% особа којима је дијагностикована HIV инфекција).

Током 2025. године новодијагностиковано је 120 особа инфицираних HIV-ом, 24 особе су новооболеле од AIDS-а, док је 7 особа умрло од AIDS-а.

Скоро половина свих новооткривених особа инфицираних HIV-ом током 2025. године регистрована је на територији Града Београда (50 особа тј. 42%), док је 30 особа регистровано у Војводини. Код 90 новооткривених особа инфицираних HIV-ом вирус је пренет сексуалним односом без кондома (75% свих новооткривених случајева), две особе су инфициране разменом прибора за инјектирање, док код 28 особа није наведен начин преноса HIV-а (23%). Међу новооткривеним особама инфицираним HIV-ом током 2025. године регистровано је 16 пута више мушкараца (113 мушкараца према 7 жена), половина је била узраста 30–49 година (67 особа, тј. 56%), а свака четврта особа је била узраста 20–29 година (31 особа, тј. 26%). Најмлађа особа је имала 17, а најстарија 72 године.

У 2025. години од 24 особе новооболеле од AIDS-а, 8 особа је из Београда (33%), док је 8 оболелих особа регистровано на територији Војводине (33%). Највише оболелих од AIDS-а регистровано је у узрасној групи 30–49 година (17 особа тј. 71%), а следе узрасне групе 50 и више година (6 особа) и 20–29 година (једна особа). Међу оболелима од AIDS-а доминирају мушкарци (23 мушкараца и једна жена). И међу оболелима од AIDS-а доминира сексуална трансмисија HIV-а.

Од 7 особа умрлих од AIDS-а током 2025. године, свих седам особа су били мушкарци. На територији Града Београда је регистровано 29% умрлих од AIDS-а, док су две умрле особе са територије Војводине. Највећи удео умрлих регистрован је међу особама узраста 30–49 година (четири особе), а следи узраст 50 и више година (три особе). Највећи број умрлих регистрован је међу особама са пријављеним сексуалним путем преноса инфекције (4), док за три умрле особе није пријављен начин трансмисије HIV-а. Међу новооболелима од AIDS-а током 2025. године регистрована су 4 смртна исхода, при чему се код свих особа период од тренутка дијагностиковања HIV позитивности и клиничког AIDS-а до смртог исхода кретао у распону од неколико дана до два месеца, док је код три умрле особе AIDS први пут био дијагностикован 2008, 2018 и 2024. године.

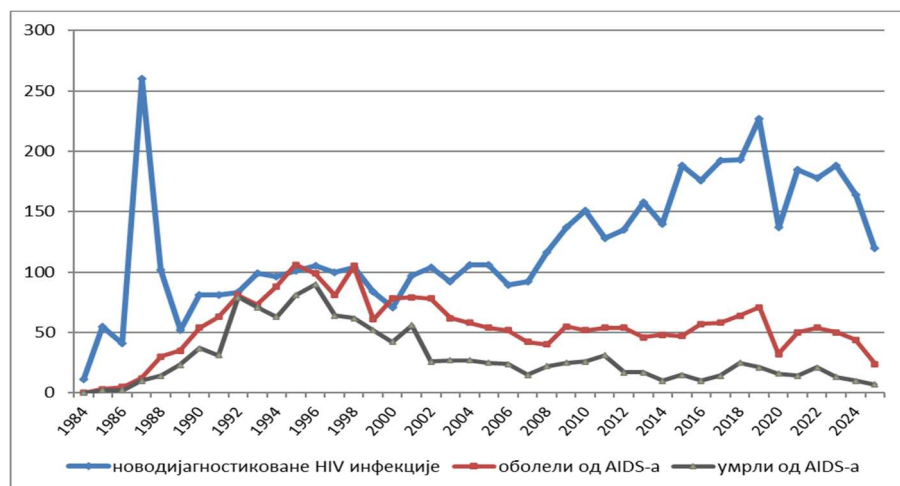
У периоду од 2005. до 2025. године регистровано је шеснаесторо деце (шесторо на територији Војводине) која су HIV инфекцију добила од мајки које нису знале да су инфициране HIV-ом у односу на двадесет осморо деце у периоду 1993–2004. година.

Данас труднице инфициране HIV-ом имају могућност да правовременим укључивањем у свеобухватан програм превенције преноса HIV-а са мајке на дете у потпуности спрече преношење HIV-а на дете. У периоду од 2005. године до данас рођено је више од педесеторо деце која нису инфицирана HIV-ом од стране HIV позитивних мајки које су биле на програму превенције преноса HIV-а са мајке на дете.

Од 1997. године високо активна антиретровирусна терапија (HAART) је доступна и бесплатна у Републици Србији, тј. сви трошкови лечења иду на терет државе за све здравствене осигуранике којима је лечење индикувано. Од 2008. године лечење HIV инфекције је децентрализовано, односно реализује се у Институту за инфективне и тропске болести при Универзитетском клиничком центру (УКЦ) Србије у Београду, у УКЦ Војводине у Новом Саду, УКЦ у Нишу, а од 2009. године и у УКЦ у Крагујевцу. У периоду 2003–2025. године регистровано је осам и по пута више особа инфицираних HIV-ом на лечењу комбинованом антиретровирусном терапијом (2806 особа крајем 2025. према 330 особа крајем 2003. године). Лечење особа инфицираних HIV-ом у нашој земљи се спроводи у складу са препорукама Европског удружења клиничара који се баве AIDS-ом и Светске здравствене организације.

Од 2000. године као резултат доступне високо активне антиретровирусне терапије (HAART) у Републици Србији се региструје значајна редукција оболелих и умрлих од AIDS-а (у 2025. је регистровано четири пута мање оболелих, односно тринаест пута мање умрлих од AIDS-а у односу на 1996. годину) (графикон 1).

Графикон 1. Број новодијагностикованих особа инфицираних HIV-ом, оболелих и умрлих од AIDS-а у Републици Србији, 1984–2025. године

Данас је HIV инфекција хронично стање са којим се може квалитетно и дуго живети, уколико се лечење започне на време, пожељно у што ранијем стадијуму HIV инфекције. Уколико се лечење спроводи континуирано и у складу са упутствима добијеним од лекара постиже се успешна контрола репликације HIV-а у високом проценту (у преко 90% пацијената на лечењу), што значи да особа на успешном лечењу не може да пренесе HIV инфекцију на друге особе путем крви и сексуалним контактом.

Процене UNAIDS-а указују да је крајем 2024. у нашој земљи 4100 особа живело са HIV-ом, од којих 500 није знало да је инфицирано HIV-ом. Знајући да HIV инфекција може годинама протицати без икаквих знакова и симптома, једини начин да се открије јесте да се особа која је имала неки ризик тестира на HIV. Важно је и да особа препозна стварни ризик тј. ризично понашање које је практиковала или које и даље упражњава. Свако тестирање на HIV треба да буде добровољно уз обавезно саветовање пре и после тестирања, а у циљу пружања тачних и стручних информација.